

DOMOVINA

Objava vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se svoji pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne priložnosti ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., za četrť leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celji.

Slava Bogu na višavah! Mir ljudem na zemlji!

In zopet smo kristjani pred pragom onega velepomembnega dne, ko obhajamo početek zveličalnih nauk, spomin na rojstvo Onega, ki je postal preporoditelj iz duševne in moralne sužnosti vesoljnega človeštva.

Njegov prihod se nam pač ni mogel lepše napovedati, kakor z angeljskim voščilom: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so — dobre volje!“ Eden tisoč in devetstokrat se že ponavlja to rajsko voščilo zemljanom, toda utisnilo se jim še vedno ni v srca!

Mir ljudem na zemlji! Kako lepo, kako zvišeno doni ta klic, vreden le Onega, ki je vso človeštvo ednako ljubil, ki je želel videti vse zemljane ednako srečne v bratski ljubezni. „Mir vam dam, kakršnega vam svet ne more dati!“

Videl je Vsegavidni, da je svet nagnjen k hudemu, da ne pozna miru in ljubezni, da ta krega miru dam v more.

Od Kajnovega hudodelstva živi v ednem delu človeštva nagon k preganjanju, zatiranju in pobijanju.

Teh popačenih src tudi nebeški klic: „Mir ljudem na zemlji!“ ni stoletja omeščal, temuč prokletstvo krvi se podeduje od roda do roda.

„Mir ljudem na zemlji, ki so — dobre volje!“ Miru pa ne poznajo naši nasprotniki na pram Slovanom, ker jih tirajo furije k maščevalnosti, ker niso — dobre volje.

Kakor ovca med živalimi, tako je Slovan že po svoji naravi nagnjen za mir in strpljivost. Slovanov se je tedaj pač najlože prijelo angeljsko voščilo: „Mir ljudem na zemlji!“

V prestarem veku že je Slovan vztrajal mirno na svoji naselbini, obdeloval zemljo ter se

ni dosti brigal za gonjo svojih sosedov. Le če se mu je krvoločni sosed približal s slabim namenom, da mu zarobi najdražje ter opustoši sad njegovega truda, prijel je za orožje v pravični obrambi.

Tako je živel in še živi danes slovanski rod. Kot veren katoličan poje slavo Bogu na višavah ter želi sebi in sočloveštvu mir na zemlji.

Drugače naši nasprotniki!

Prepir in krvoprelitev sta jim napravila prostor med nami, in s preprirom in tlačenjem sosedov si vzdržujejo danes svoje postojanke v slovenskih pokrajinah. Kajnova dedščina se jim bere na obrazu, in vse porabijo, da nam dajo občutiti svojo maščevalno lastnost.

Od vere svojih očetov odstopajo, čustva udanosti teptajo, samo da se odtegnejo vabilu: „Slava Bogu na višavah, mir ljudem na zemlji!“ Mesto angeljskega klica jim je gorjača, mesto ljubezni laž in ščuvanje. Zametajo glas „Slava Bogu na višavah“, za to pa tudi ne priznavaajo najvišjega Udrešenikovega. Vse so vsi ljudje ednakovredni in enakopravni, ker božji Sin je vse ednako ljubil, iz ljubezni do vsega človeštva daroval je svoje življenje. Nočejo pa tudi priznavati klica „Mir ljudem na zemlji“, ker njih življenje je boj, cilj njihovim težnjam preganjanje in tlačenje. Zavid, sovraštvo in krvoželjnost duši angeljsko voščilo med državami, narodnostmi in posamezniki.

Komaj edno leto je minolo, da smo zaslivali iz Petrograda novi angeljski odmev: Narodi, mirujte, države ne prelivajte nedolžne krvi! Svet se naj složi v občem miru, podajmo si roke v gestu: „Mir ljudem na zemlji!“ Vztrepetali smo v veselju vsi, ki smo — dobre volje, blagovali novodobnega angelja miru ter si prorokovali,

da bomo ob zaključku 19. stoletja lahko klicali z angeli pri Betlehemu: „Mir ljudem na zemlji!“ Pa prišlo je drugače, svet še menda ni dovolj napolnjen Kajnove krvi. Mesto onega blažilnega vzklika prinašamo poročila o klanju in pobijanju na bojiščih.

Vesoljni krščanski svet bo pač peval v par dneh: „Slava Bogu na višavah ter mir ljudem na zemlji“, zraven pa si bo mislil ta in ta, kako nadvladati neljubega mu soseda, kako mu prizadati več škode.

Svet Slovanom ne more dati miru, s silo nam potiska orožje, da branimo svoja prava proti onim, katerim je zoperno voščilo: „Mir ljudem na zemlji!“

Na trajen mir, na občo bratsko ljubav smemo le računati, ko bomo zemljepisno ločeni od kletih sovragov. Še le potem se bo razlegal ne le samo po naših cerkvah, temveč po celi Sloveniji klic: „Mir ljudem na zemlji“, in ta mir mora biti trajen in blagodejen, kajti Slovenci smo — dobre volje za zemeljski in dušni blagor.

Grof Clazy — grof!

Skoraj celi dve leti so begali avstrijski parlament škandali nemških obstrukcionistov. Trpeli so državni interesi, trpel je ugled države, najbolj pa so trpeli nemški narodi, ki niso mogli ničesar storiti ne za državne ne za lastne koristi. V areno nemških zverin poslancev je pošiljala Avstrija vlado za vlado, in odnašali so jih kot politične mrtvece iz arene.

Vkljub temu si ni drznila vlada zagroziti razsajanjem, temuč se je končno docela umaknila ter poslala nemirnežem ministerstvo, s katerim so Nemci pač morali biti zadovoljni, ker se v bistvu od obstrukcionistov ne razločuje. To novo uradniško ministerstvo je podvzelo vse

LISTEK.

Ipavčev večer.

Ni bila napačna misel, katero je sprožilo akad. tehniško društvo „Triglav“: prirediti slavnosten večer v spomin sedemdesetletnice svojega častnega člana, odličnega slovenskega skladatelja dr. Benjamina Ipavca. Vsaj je znano, kako radi se kažemo mi Slovenci nehvaležne napram zaslužnim svojim možem in da se po navadi še le tedaj zavemo, kaj je bil in kaj je storil za svoj narod ta ali oni plemeniti rodoljub, kadar zatise taisti svoje oči. In vendar se spodobi, da se narod spominja svojih vrljih do moljubov tudi za časa njihovega življenja; kaj pomaga hvaležnost skazovati komu, ko ga že ni več med nami, kaj pomaga obsipati mu grob s evetjem, v življenju pa mu trositi trnje in ga krivično prezirati. In umolkne naj oni, ki govori in blebeče o osebnem kultu tedaj, kedar se gre priznati zasluge kacega vrlega moža, ko je ta še živ. Vrlo jo je torej pogodil „Triglav“ s svojim večerom na čast dr. Ipavcu! In o tem večeru nekaj besedi!

Zvečer 8. grudna se je zbrala v slavnostni dvorani hotela „Stadt Triest“ odlična slovenska

družba Sešli so se tu malone vsi ugledni graški Slovenci, med drugimi naša vseučiliška profesorja dr. G. Krek in dr. K. Štrekelj in več tujkajšnjih narodnih obitelij. Polnoštevilno je bil zastopan „Triglav“, videli smo pa tudi lepo število članov akademičnih društev: „Srbadije“, „Hrvatske“ in „Slobode“. Iskreno je pozdravil predsednik „Triglava“, g. Rasto Pustoslemšek slavljence, ki se je odzval vabilu na ta večer, pa dal tudi duška svojemu veselju v izbranih besedah, da je došlo k tej slavnosti tako lepo število starejših Slovencev graških in toliko članov drugih slovanskih akademičnih društev. Po končanem oficijelnem pozdravu so zabrenkali člani tamburaškega društva „Slavulj“; in reči moramo, da smo čuli že tamburati tuintam, a tako precizno, taktno in vsestranski dovršeno še pač ne, kakor ta večer. Še so odmevali po dvorani glasovi tamburic, ko je nastopil g. predsednik prevzel slavnostno besedo. Spretno nam je naslikal žalostne razmere, ki so vladale po Slovenskem tedaj, ko se je rodil nocojšnji slavljencec. V glavnih potezah nam je predočil življenje dr. B. Ipavica, njegovo šolanje, njegove prve poskuse v glasbi in njega napredek v tej umetnosti, in nam v lepo zaokrojeni in pesniško nadahnjeni sliki očrtal pglavitna muzikalna dela Ipavčeva, iz katerih nam odseva duševnost

Slovenca, v katerih se jasno zrcalijo njegova čustva, bodisi, da je doma ali v tujini, bodisi, da ljubi, upa, hrepeni ali obupava. Glasno so po dvorani zaorili „Slava-klici“ na čast in proslavo Ipavcu, ko je završil govornik svoj lepo sestavljeni govor. Potem je pristopil k slavljencu društveni odbor, izročil mu po svojem predsedniku krasen lovor-venec in mu poklonil in pripel na prsi društven trak v znak svojega posebnega spoštovanja.

Ginjen je dr. Ipavic spregovoril nekako takole: „Najprvo seveda zahvaljujem čestite dame in gospode in vso navzočo akademično mladino za lep večer, ki so mi ga priredili. Dolgočasil vas ne bom z dolgim govorom od mojih starih let, vsaj se me še tudi ni preveč prejela starost. Govornik me je naslikal in moje delovanje v prelepem govoru: vem, kaj zaslužim, in kaj je dodala navdušenost govornikova. Spregovoriti hočem nekaj o starih časih. Hvaliti jih ne morem. Za moje mladosti smo bili vsi Slovenci nemško odgojeni. V ljudski šoli v Št. Juriju smo se vse predmete učili v nemškem jeziku, le katekizem v slovenskem. In prav tako nemška je bila tudi gimnazija. Spominjam se, da sta leta 1843 samo dva moja sošolca, Lončar in Vrečko, brala Bleiweisove „Novice“. Leto 1848 to me je vzbudilo, postal sem Slovenec in tak sem ostal.

s čemur se more Slovane razburiti. Posebno Čehom se je storila taka krivica, da je bil njen namen neprikrit: izzvati vso jezo Čehov.

In Čehi so nastopili deloma taktiko nemških nezadovoljnejšev. Pričeli so stvarno obstrukcijo proti vladi. Nemci, ki so poprej podcenjali češko resnobo, obsojajo sedaj postopanje čeških poslancev kot nedopustno demonstracijo, ne premislivši, da so to orožje izmislili sami.

Tudi Claryjevi vladi je začelo gorko postajati. Leto se bliža h koncu, a vlada še nima najnujnejših državnih potreb pod streho.

V seji budgetnega odseka dne 14. t. m. se je vzdignil grof Clary ter govoril Čehom s prosečim, a h koncu z grozečim glasom, naj odnehajo od obstrukcije ter se podvržejo glasovanju za državne koristi. V imenu vlade je oporekal mnenju, da bi bila ista kedaj sovražna ali strankarska zoper Slovane. „Vlada ceni češki narod ter zna popolnoma vpoštevati njegovo kulturno in gospodarsko veljavo, kakor tudi njegovo stališče v državi.“

Ta poklon pa ni pri Čehih prav nič zalegel, ker kot praktični politiki cenijo samo dejanja, ne pa prazne besede in sebično dobrikanje. Neki češki poslanec se je izjavil, da je napravil ta vladni poklon na Čehi isti utis, kakor na lačnega lep, a prazen krožnik.

Tudi njegovo grožnjo ob koncu govora, češ, da bo država izvajala zoper Čehi zelo važne državne ukrepe, ako se z dobra ne udajo, so sprejeli Čehi povsem hladnokrvno.

Odpravo jezikovnih naredeb je skušal ministerski predsednik opravičiti kot nujno potrebni akt, ker je vlada mnenja, da se zamore trajna ureditev jezikovnega vprašanja doseči le potom postavodaje. Česar imajo Čehi pričakovati od postavne jezikovne uredbe, kakršno jim obeta vlada napraviti sporazumno z Nemci, to je pač najboljši izpovedal minister Körber, tedaj Claryjev tovariš, nekemu visokemu članu levice. Rekel je, da bo novi jezikovni zakon napravil na Čehi isti učinek, kakršnega napravi — bomba! Resnično, zelo spodbudljivo za Čehi, naj bi se udali vladnim zahtevam!

Pa kakor se je vlada z Nemci vred varala nad Čehi, bodo li znali delati uspešno obstrukcijo, tako se bo tudi varala, ako misli s svojimi hinavskimi pokloni in grožnjami Čehi ugnati. Čehi nimajo v svojem grbu jagnjeta, nego — leva.

Češki poslanci so v svoji opoziciji napram vladi osamljeni. Ostali slovanski poslanci, posebno Jugoslovani, se jim ne upajo pridružiti, menda se boje vladne zamere. Toliko pa je gotovo, ako izvede res vlada napovedani maščevalni akt zoper Čehi, ne bo prizanesla niti ostalim Slovanom.

Res, da nam nima vlada ničesar vzeti, ker smo politični berači, pač pa nam še lahko dá par Wurmserjev, ki bodo nad Slovenci imeli „državno kontrolo“.

Vrhutega pa se tudi Čehi ne bodo mnogo brigali za nas, ako se jim posreči izvojevati zmago, nego si bodo lahko mislili: pravi prijatelji se spoznajo v nesreči!

Za in proti.

II.

Zadnjič smo povedali z ozirom na najnovejšo gospodarsko gibanje med štajarskimi Slovenci svoje mnenje o konzumnih društvih in zadrugah, navajajoč ob ednem nekatere njihove prednosti in opozarjajoč na nedostatke in nevarnost, katere utegnejo provzročiti.

Tudi „Slov. Gospodar“ je nedavno temu povedal in obrazložil svoje stališče, katero misli zavzemati napram gospodarskemu organizovanju. Njegovi za in proti razlogi so, ki zaslužijo, da se jih malo natančneje ogleda in za to bodi z ozirom nanje še enkrat govor pod zgorajšnjim naslovom.

Nikdo ne odreka slovenskemu ljudstvu pravice organizovati se gospodarski, kakor mu nihče ne odreka katere druge skoraj ob sebi umevne pravice. Kdo mu odreka n. pr. pravico pravdati se? Nihče. A kdo mu svetuje pravde in tožbe? Pameten in vesten rodoljub tega ne stori, dobro vedoč, da so pravde često nepotrebne in da pomenijo za kmeta žal prepogosto šibo, s katero tepe sebe in svojce.

Ednakih pravic, katere so kmetu prej v kvar kakor v korist, dalo bi se še mnogo naštetih.

Med nje smemo z mirno vestjo in trdnim prepričanjem prištevati tudi pravico do gospodarske organizacije. I zadruga in konzumna društva lahko kmetu več škodujejo nego hasnejo, da, z njimi izpostavlja se bolj nego s čim koli nevarnosti gmotnega propada.

Dobiček, katerega si obeta od zadrug in konzumnih društev, je pri današnjih razmerah kaj dvomljiv. Pred vsem je treba vsakemu takemu podjetju dobro izvežbanega odbora. Odbor je duša vsega združnega življenja, z njim rase in se širi organizacija, od njega je v prvi vrsti odvisna korist; z odborom pa tudi organizacija pada. Za seboj vse združnike oziroma njih premoženje.

Recimo, tu ali tam je umestno konzumno društvo, je potrebna zadruga. Je li pa istotam tudi najti sposobnih močij — odbora, — ki so toli gospodarski izvežbane in izobražene, da bi mogle svojo nalogo izpolnovati. Splošno smemo reči, da jih ni. Razumništvo po deželi, izvzemši nekaj trgovcev, so večinoma duhovniki in učitelji. Njih izobrazba, to morajo sami priznati, pa za gospodarska podjetja ni in tudi ne bode. Še manj pa zadostuje čitanje kake gospodarske organizacije se tičeče knjige, ker vsaka izmed njih je več ali manj enostranska in tendenciozna, in tudi vse skupaj ne usposobijo dotičnika za tako delo. Zato je treba razven študij, tudi praktičnega izvežbanja in še marsičesar, kar b

imenovali — duha. Če pa teh predpogojev ni, in najsibo tudi vse drugo — smemo se li nadejati dobička?!

Najprej nam še utegnejo koristiti zadruga, ki si stavijo nalogo, priskrbovati kmetu-poljedelcu gospodarska orodja, umetna gnojila in druge potrebščine, katerih bi si sam ali spleh ne ali pa težko omislil.

Zadruga pa, ki imajo namen, domače pridelke v prvi vrsti žito, po kolikor možno visoki ceni razpečavati, te so jako, jako vagana reč in o njih bomo govorili obširno prihodnjič.

Kedaj morejo konzumna društva koristiti našemu kmetu? Rekli smo že zadnjič, da le takrat, če ne more svojih potrebščin in živil drugje, pri domačih trgovcih ceneje kupovati in če se po njih ne pospešuje in pomnožuje potrata in za kmeta trajno nemogoče življenje. Ceneno blago in cenena živila so pa za kmeta past, v katero se prav lahko vjame, ne da bi ga mogel kdo rešiti. Vsak dan, zlasti pa o praznikih in drugih veselih dogodkih opazamo, kako teka naš kmet v prodajalnice, kako kupuje blago in živila, katera so še njegovi očetje sami doma pridelali ali pa jih še niso poznali, kakor kave, sladkorja, riža itd.

Pribiti se mora, da živi naš kmet že preveč na kupilu; to pa ne bi bilo v toliki meri mogoče, ako bi za majhen denar ne dobil tega in še boljšega, kar si more sam, če tudi morda po kakovosti slabeje, pridelati. Nekdaj ga je živila skoro izključno njegova zemlja in njegova živina. Pa mi porečete, kdo ga živi dandanes, če ne ista zemlja in ista živina kot nekdanj. Na videz da. Toda pomislimo, zemlja postaja dražja, obdelovanje dražje, letine slabejše, cene pridelkom padajo, prej neznane potrebe in razvade se množijo, skratka več izdatkov in stroškov nego dohodkov, kam pelje to?

In zdaj še konzumna društva! Še ceneje se ponuja kmetu, še večja prilika izdajati denar za često nepotrebne stvari, še edna prilika več zabresti polagoma pa sigurno v že itak nezno dolgove. In naj bi še bilo, da kupujejo konzumna društva svoje blago od domačinov. Večina od njih dobavlja ga iz tujine od naših nasprotnikov, največ Židov, ker jim prihaja ceneje. In od tod naj bi imel kmet dobiček? Svojega težko pridelanega dobrega blaga ne more po primernih cenah prodati, mora ga dati ceneje nego njega stane. Po ceni prodajati, po ceni kupovati bi sicer ne bilo nič napačnega, toda ne sme se pozabiti, kako vpliva na to drugo na njegov gmotni položaj. Vsi nizkih cen domačih pridelkov si gospodarski ne more nič pomagati, vsled nizkih cen kupljenega blaga pa se ga tudi tira v propad.

Torej kak dobiček mu še donajajo konzumna društva?

Ali si moremo misliti, da se bo v zadrugah in konzumnih društvih trgovski izobrazil Denimo, da vodijo naše zadruga sami veščaki. Od njih

Leta 1850 sem bil v Gradcu voditelj pevcev „Slovenije“. Leta 1851 smo napravili dne 4. sušca veliko besedo v dvorani „Musikvereina“. Nemci nas niso tedaj preganjali; mi nismo še tedaj vstajali in zato jih tudi ni bilo strah pred nami. Leta 1852 smo priredili koncert v redutni dvorani; vodil ga je moj brat, ker sem bil jaz obolel. Potem sem se šel na Dunaj nadalje izobraževati v glasbi. Vrnivši se v Gradec, na stanil sem se tu kot praktičen zdravnik. Pečal sem se mnogo z glasbo. V politiko se nisem mešal, nisem imel zato niti veselja niti talenta. Zdravniška praksa je bila dobra v Gradcu; Nemci me niso črtili, dasi so vedeli, da delujem na polju slovenske glasbe. Harmonijo sem pridelal že preje. Pri Willemayerju sem se učil kontrapunkta in instrumentacije; še sedaj sem možu hvaležen za njegov pouk. In ti dve stroki priporočam vsakemu, ki se hoče posvetiti glasbi. Važni sta melodija in polifonija; melodija je srce, polifonija duša vse muzike. Da bi mladina nadaljevala, kar smo mi stari začeli, s to željo končam in kličem: slava slovenski in slovanski akademski mladini.“ Neizrečeno navdušenje se je polastilo vseh po teh besedah, ki so se čule kakor lepa povest o davnih, lepih časih izza dobe našega narodnega pokreta: akademiki so

dvignili slavljence in ga nosili po dvorani in vsak je skušal trčiti z njim, pil je dr. Ipavec ta večer iz čaše, katero mu je poklonil dr. Lovro Tomčan. V navdušeni besedi je nato napil soprogi slavljencevi g. dr. Žižek, slaveč v njej vzo: vrle žene. Prav tako so proslavljali Ipavca tudi predsedniki navzočih bratskih društev. „Slobode“, „Srbske“ in „Slavulja“. Potem pa se je vrstilo tamburanje s prelepimi pesmimi, ki jih je proizvajal pevski zbor „Triglava“. Na vrsti so bile seveda samo skladbe dr. B. Ipavca. Med. Strašek je pel „Podoknico“ iz „Teharskih plemičev“, moški zbor pa prelepi pesmi „Prošnja“ in „Domovina“.

Stem je bil končan, spored. Predsednik „Triglava“ je nato prečital došle brzojavke; med drugim so brzojavili dr. Ipavcu k njegovi sedemdesetletnici: Akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju, gg. Ripšl in Kavčič iz Šent Jurja ob j. ž., operni pevec J. Noll iz Ljubljane, dr. B. Stuhec iz Ptuja, R. Pukl iz Maria-Enzensdorfa, „Pevsko društvo“ iz Novega mesta, kvartet „Ilirija“ iz Ljubljane itd.

Med prijetnim popevanjem minevale so nam hitro ure; šele pozna ura nas je ločila od tega prelepega slavnostnega večera. Ta večer je prepričal dr. Ipavca, kako ceni slovenski narod,

v prvi vrsti pa naša akademična mladež, prevelike zasluge, katere si je pridobil na našem glasbenem polju s svojimi prelepimi skladbami. „Triglav“ pa sme s ponosom reči, da je dostojno proslavil svojega častnega člana na tem mičnem večeru, ki mu ga je priredil na čast.

Čvrstega in čilega na duhu in telesu smo ga imeli v svoji sredi ta večer našega dičnega dr. Benjamina Ipavca. In tudi sam je rekel, da ima sicer že lepo število let za sabo, pa da ne more baš točiti o težavah, ki jih prinaša sabo nadležna starost. Bog daj, naj bi bilo še naprej tako! Ohranjen naj bo dr. B. Ipavec slovenskemu narodu do skrajne meje svojega življenja in še dolgo naj izvablja javorovim goslim, ki so mu jih rojenice ob rojstvu poklonile, bajne glasove slovenskih pesmi. In to prisrčno željo gotovo z nami ponavljajo vsi oni — in lepo število jih je po širnem slovenskem svetu, — ki so se že kedaj naslajali nad divnimi skladbami, ki nam jih je poklonil dr. B. Ipavic; naslajali nad prelepimi pesmimi, iz katerih diha tista svežost, ljubkost in miloba, po koji se odlikuje vrlo slovensko ljudstvo, prebivajoče po solnčnih brdih zelene Spodnje Štajarske, tiste divne Spodnje Štajarske, ki nam je dala našega dr. B. Ipavca.

se kmet pač ne boče nikoli naučil trgovine, zato nimajo niti prvi niti drugi potrebnega časa, drugi niti prave volje, ker kmetu je naravno le do tega, da vleče dobiček. Vse drugo prepušča voditeljem. Kdo dokaže nasprotno?

Denar, katerega se naloži v zadrugah in konzumnih društvih, donaja dobre obresti. Dvomimo. Gledé na edno vrsto zadrug bi sicer pritrdili, gledé na drugo pa je vprašanje. Konzumna društva pa že načeloma bogatenju nasprotujejo in je pri danih razmerah pričakovati prej izgube nego dobička.

Zadruga imajo med drugim tudi namen, po sameznika varovati pred izsesavanjem in oderuštvo. Ne rečemo, da so tuintam prav zaradi tega potrebne, toda to so le izjeme. Sicer pa morejo to svojo nalogo le v prav majhnem okviru izpolnovati, v velikem pa je to izključeno. Veliki oderuhi, zlasti žitni trgovci, morejo se pobiti z drugim orožjem, za katero bo morala prej ali slej tudi država zgrabiti, ako noče pripustiti, da pride do gospodarskega poloma, katerega ne zabranijo ednostranski organizovane zadruga in konzumna društva. Zajec tiči za drugim grmom, kamor smo se pa do sedaj še premalo ozirali.

Zato pa se ne smemo v prvi vrsti od konzumnih društev in zadrug pomoči nadejati. So pripomoček, toda še le druge in tretje vrste, torej pripomoček, ki le deloma začasno ali navidezno lečijo rano kmečkega stanu, nikdar ga pa ne ozdravé korenito in trajno. In iz tega ter še drugih razlogov je odsvetovati pred nepotrebnim in nepremišljenim snovanjem zadrug in konzumnih društev. Le vsestranski priznana potreba in umestnost jim zagotovi obstoj in resnično izpolnovanje njihove naloge

Celjske novice.

(Plenarna seja okrajnega zastopa celjskega) zboruje dne 27. decembra 1899. ob 9. uri dopoldne v zbornični dvorani v „Narodnem domu“ v Celju.

(„Celjski Sokol“) je imel dne 16. t. m. svoj letni občni zbor. Udeležba je bila povoljna, zanimanje za društvene zadeve vsestransko, kar so pokazale živahne debate, ki so zavleklo zborovanje do 1. ure popoldne. Zborovanje odpravi podstarosta br. dr. Karlovšek z navduševalnim govorom. Spominja se v iskrenih besedah umrlega člana prof. dr. Fr. Janežiča. V znak sožalja se zborovalci vzdignejo. Iz poročil tajnika in blagajnika je posneti: Društvo je imelo v tekočem letu 91 članov, dohodkov 1013 gld. ter ima razumne vrednega inventarja še 313 gld. 90 kr. čistega premoženja. „Sokol“ je nastopil v tekočem letu štirikrat pri zabavnih večerih ter je napravil izlet v Sevnico, kateri izlet je zapustil najlepše spomine izletnikom in sprejemalcem. Zahvalno se opetno omenja navdušenih in požrtvovalnih narodnih dam in gospic sevnjskih za prisrčni sprejem in dragocen trak na zastavo. Istotako neprecenljivih zaslug ima narodni trgovec Cvenkel. Da se društvo ni v tekočem letu večkrat javno pokazalo, temu je krivo nekako „medvladje“ v načelstvu. Toda temu je sedaj konec, naš ponosni „Sokol“ bo v bodočem društvenem letu pogumno razprostrl peruti, kajti istemu je stopil na čelo naš nevstrašeni narodni boritelj g. dr. Ivan Dečko. Z burnimi klici se je pozdravila njegova izvolitev, vse je bilo ponosno na tega voditelja, kajti prepričanje je splošno, da si boljšega staroste „Celjski Sokol“ ne bi mogel najti. S to izvolitvijo bo prešinil naše telovadno društvo, ki je uzor velike slovanske misli in vzajemnosti — nov duh. — Ostali odbor se je sledeče izvolil in sestavil: podstarosta dr. Josip Karlovšek, tajnik Franjo Jošt, blagajnik Ante Beg, odborniki: dr. Ljud. Gulin, dr. Al. Praunseis in Franjo Lončar. Namestnika sta Iv. Kapus in Josip Smrtnik. Ručunskim pregledovalcem so izvoljeni: dr. Vl. Ravnihar, I. Boc in Fr. Leskovšek.

(Za „Dijaški dom“ v Celju) podaril je v roke „Dijaške kuhinje v Celju“ g. dr. Josip Sernec, odvetnik v Celju še 300 gld.! Iskrena narodna zahvala blagemu darovatelju, ter želimo le, da bi njegovo dejanje našlo mnogo posnemalcev.

(Maša polnočnica o novem letu.) Kongregacija obredov objavlja odlok, s katerim dovo-

ljuje sveti Oče, da sme 31. decembra 1900 v vseh cerkvah, kjer bo po noči izpostavljeno sv. Rešnje Telo, o polnoči biti sv. maša o prazniku obrezovanja Gospodovega in da se sme tudi vernikom deliti sv. obhajilo, da se tako posveti Zveličarju zadnje leto tega stoletja in prvo leto XX. stoletja po odrešenju.

(„Delavsko podporno društvo v Celju“) priredi 26. t. m. v praznik sv. Štefana ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ zborovanje. Na dnevnem redu so razna, zelo važna društvena vprašanja. Da se društvo zamore lepše razvijati in doseči svoj velekoristni namen, potreba je skupnega delovanja, kar pa zadnji čas pogrešamo. To se pravi rakovo pot hoditi. Mi pa hočemo naprej. Torej, ker je prilika lepa, časa dovolj, udeležite se v obilnem številu tega zborovanja, katero bo gotovo vsakomur koristilo!

(Umrli je) v Celju dne 13. t. m. po kapi zadet Albert Brunner, c. kr. rularski svetnik in predstojnik tukajšnje cinkarne. Pokojni je bil rodom Nemeč, vendar vsikdar pravičen in naklonjen slovenskim delavcem. R. i. p.!

(„Tat v mlinu“, ali „Slovenec in Nemeč“.) Tudi pri drugi uprizoritvi te priljubljene burke je bil moralni in gmotni uspeh zelo dovoljen. Obisk je bil glede na ponavljanje igre prav dober. Kar smo zadnjič rekli o posameznih igralcih in igralcih, to velja tudi to pot.

(Za „Dijaško kuhinjo v Celju“) so darovali iz simpatij do Burov, borčim se proti Angležem 8 kron naslednji gospode in sicer: 2 kroni Franc Nidorfer iz Vrbja, po edno krono pa Josip Privšek, Rudolf Senica, Josip Širca in Matija Hodnik iz Žalca, Edvard Kukec iz Laškega in Anton Kolenc iz Celja. Živel darovalci in njih prihodnji posnemovalci!

(Zoper konzumna društva) so sklicali pretečeni teden spodnještajarski trgovci shod v Celje, na katerem so sklenili podpirati one trgovce na deželi, ki trpe škodo vsled konzumnih društev ter bojkotirati one tvrdke, ki zalagajo konzumna društva.

(V nemilost pri celjskem „nemštvo“) je padel državni pravdnik celjski. Prvič ni storil po nemški želji, ker ni dosegel, da bi se bil g. Bovha obsodil, dasi je storil za namen državni pravdnik gotovo vse, kar je bilo v njegovih močeh. Drugič in najhujše pa se je zameril re negatom okoli celjske „žabe“, ker je zahteval kaznovanje pretepačev Scheligo, Bračić, Donau in Vrečer. Hudo prijemlje omenjeni listič državnega pravdnika ter mu predbaciva javno stvari, o katerih si naš list še sanjati ne bi smel. Pravijo sicer, da je to pisarijo državno pravdnitvo zapolnilo, a to se je moralo zgoditi zopet zelo pozno, ker je bil list pravčasno povsod razširjen.

(Obsodba štirih — „Nemcev“.) Dne 14. t. m. se je vršila pred celjskim okrožnim sodiščem obravnava zoper „nemškega“ visokošolca Oskar Scheligo in „nemškega“ komija tvrdke Polanetz nekega Karol Bračić. Tožbo je zastopalo državno pravdnitvo in sicer za hudodelstvo po § 87 kazenskega zakona. Mnogobrojne priče so dokazale, da je Scheligo že prvi dan metal na Čehe in Slovence kamenje, drugi večer pa je bil nekak vodja oni fakinaži, ki je dr. Sernecu pobijala šipe na hiši, in katera je potem naskočila s kamenjem kaplanijo. Bračić je sam obstal v preiskovalnem zaporu, da je v okna kaplanije metal kamenje, čeravno je pri obravnavi to zanikal. Scheligo je nadalje strgal tablo raz dr. Dečka pisarne ter jo razbil. Oba junaka seveda vztrajno tajita. Oba sta prišla k demonstracijam le slučajno (menda Scheligo tudi do table v I. nadstropju dr. Dečka pisarne!). Scheligo posebno s tem odvrča vso krivdo od sebe, ker le z levico — keglja ter se sablja! Vkljub vsem najetim in prostovoljnim lažem pa je sodišče spoznalo krivdo obeh ter ju obsodilo samo zaradi prestopka po § 431 in 468, in sicer Scheliga v šesttedenski zapor, Bračića pa v zapor osem dni. Vrhu tega mora Scheligo plačati dr. Dečku napisno tablo, Bračić pa zdrobljene šipe na kaplaniji. — Drugi dan 15. t. m. je bil na obtožni klopi nek Julij Donau (Donell) obtožen istotako hudodelstva javnega nasilstva, ker je dne 9. avgusta t. l. prač prihodom Čehov iz množine razgrajalcev skočil zahrbtno na mimo

idočega dr. Dečko, ga udaril z gorjačo po glavi, potem isto izpustil ter — junaško zbežal. Njegov zagovor je pač kazal, da mora biti vzgojen tam gori kje med gornještajarskimi „todni“, o katerih pravi prislovica, da se še le v 40. letu s pametjo srečajo. Izgovarjal se je namreč, da je hotel iti mirno domov, pa mu je gredé padla nehote palica na nekogar glavo, in ta nekdo je bil „slučajno“ dr. Dečko, katerega pa do tačas niti poznal ni. Sodniki so vendar spoznali, da jim hoče nemški mladenič prehudega popra natositi, ter so ga obsodili v osem dnevni zapor. Tudi mora plačati dr. Dečku 10 gld. za bolečine. — Še eden „Nemeč“ je čakal zasluženega plačila. To je nek Maks Vrečer, poleti sobni slikar, pozimi pa raznašalec vabil v nemško gledališče. Metal je kamenje na Čehe in Slovence pri prihodu s kolodvora. Dobil je pet dni zapora s postom. To je eden del „Sedana“ za celjsko nemštvo. Dalje sledi!

(Zadnje obsodbe.) Imena Bračić, Vrečer, Scheligo, kdo bi dvomil nad germansko pristnostjo istih! In dokler ima celjsko nemštvo še take stebre na razpolago pri tolovajskih naskokih na Slovence, tako dolgo ne bo nihče zanikal nemškega značaja in nemške napredne kulture našemu Celju. — Od kod prihaja ta strupeni mrčes v Celje? Mlečnozobega Scheliga nam je izredil učitelj slovenske šole med slovenskim ljudstvom pri Sv. Jedrti nad Laškem. Kakor je ta kukovica ponos fari in laškemu okraju, tako mu tudi sin dela vso čast kot voditelj celjske poulične sodrge. Njegova vzgojevalna sposobnost mora biti še le pri izročni mu slovenski deci, katero mrzi, ker mrzi njih govorico in slovenski izvor, nenavadno sijajna, ker so mu lastni otroci tako izborni „gratali“. Od kod je prinesel ostale poturice veter v Celje, se nam ni zdelo vredno poizvedovati, doma so ali kje pod Pečevnikom ali pod Mrzlico, ker tam so ednaka imena doma. Obsojeni Vrečer je lomil tako nemščino, da je začela predsednika Wurmserja skoraj mrzlica tresti, ter ga je pozval, da lahko slovenski govori, da se ne bo tako — utrudil. Toda Vrečer je ponosno odgovoril: dajč bin ich! Govoril je tudi nekaj o sovražnosti Slovencev do njega, češ, da je bil med Slovenci dogovorjen „klompot“ (slišal je menda kedaj o komplotu), da uničijo njega. (Pa bi se tudi splačalo spraviti s pota takega „nemškega“ veleuma in prvaka, kakor je obsojeni — raznašalec gledališčnih vabil). Da so tajili vsi krčevito, to že itak vsakdo vé, kdor pozna značaj celjskega nemštva. Bračić je v preiskovalnem zaporu priznal, da je metal v kaplanijo kamenje, pred senatom je svojo izpoved odtegnil, češ, da je to storil v zaporu le, ker je strašno — nervozen. Za priči sta se vsiljevala tudi Oechs in Petz, katera sta laško leto sedela zaradi podobnih izgredov pred sodniki, pa sta bila oproščena. Letos sta se obnašala bolj previdno. Oba sta bila pripravljena dokazati, da je Scheligo nedolžen, ker sta mu bila vedno za hrbtom, v dokaz je še posebno dejstvo, da je oba — po nosu naklestil, ko je palico vihtel proti Čehom, pa se je napram obema — galantno opravičil. Državni pravdnik pa ni imel nikakega zaupanja za verodostojnost Oechea in Petza. Škoda, da ni Pommer s svojo interpelacijo še nekoliko potrpel, sedaj bi lahko s celim tucatom nemških obsojencev dokazal, da so vseh nemirov krivi edino — Slovenci!

Interpelacija

poslanca Žičkarja in tovarišev dne 15. t. m. v državnem zboru.

Poslanec Žičkar in tovariši so vložili interpelacijo na skupno ministerstvo. Interpelacija se glasi: Opetovano smo opozarjali vlado na protizakonito postopanje podrejenih oblastev, ki slovenskim občinam in strankam pošiljajo spise v nemškem jeziku, ki ga ne umevajo. Prošnje raznih občin na vlado, da bi odpravila te nedostatke, so brezuspešne. Tako so meseca septembra t. l. prosile občine Poljčane, Dešno, Sv. Ana pri Makolah, Jelovec, Makole, Štatenberg, Pečke, Stopno, Stanovsko in Modraže vse v mariborskem okraju, naj bi ministerstvo naročilo okr. glavarstvu, da imenovanim občinam le slovensko dopisuje; toda brez uspeha. Prošile so

tudi finančno ministerstvo, da bi davčni uradi tem občinam slovensko dopisovali. Brez vspeha! Ekspozitura celjskega okrajnega glavarstva v Konjicah še danes nima uradne deske na hiši. Stranke morajo po trgu izpraševati, kje je urad. Pečat tega urada je samonemški, dasi okraj konjiški šteje 20.387 Slovencev in le 1581 Nemcev. Ta urad razpošilja slovenskim občinam le nemške dopise. Poštni uradi v slovenskih občinah imajo le nemške napise in pečate. Kdo bi naštel vse nedostatke, ki svedočijo o preziranju slovenske narodnosti!

Deželni odbor in mnogi c. kr. uradi poslujejo tako, kakor da bi bila Spod. Štajarska že ponemčena. Podpisani torej vprašajo: Ali hoče vlada čim preje ukreniti, da bodo uradi za slovenske občine uradovali v slovenskem jeziku in da bodo pečati in napisi slovensko-nemški? Ali hoče vlada tudi skrbeti, da bodo v slovenskih krajih nameščeni slovenščine v besedi in pismu možni uradniki?

Spodnje-štajarske novice.

(Deželni zbori) se skličejo dne 30. in 31. t. m. h. kratkemu zasedanju, da sklenejo budgetne provizorije. Kedaj se začne v prihodnjem letu redno zasedanje deželnih zborov, še ni določeno.

(Načelnikom okrajnega zastopa v Šmarju) je cesar potrčil dr. Jos. Georga, odvetnika v Šmarju, njegovim namestnikom pa učitelja g. Franca Ferlinca.

(Promocija.) Asistent za medicinsko kemijo, mag. pharm. g. Ivan Lenarčič je bil dne 11. t. m. na graškem vseučilišču promoviran doktorjem vsega zdravilstva.

(Brez okrajnih šolskih nadzornikov.) Z mesecem septembrom t. l. je potekla doba onim činovnikom pri dež. šolskem svetu, katere imenuje vlada. Od tega časa sta pretekla že skoraj dva meseca, a vlada se še ni ganila, da bi imenovala za Štajarsko nove okrajne šolske nadzornike. Prejšnji ne dobivajo od meseca septembra nikakšne plače kot nadzorniki, tako, da smo na Štajarskem dejansko brez okraj. šolskih nadzornikov.

(Bralnemu društvu pri Sv. Martinu v Rožni dolini) podaril je č. g. Anton Lajnšič, kaplan v Dolu 10 kron. Za ta opatni in velikedušni dar izreka odbor najsrdnejšo zahvalo. Bog živi blagega in „a napredek ljudstva vnetega gospoda še mnogo let.

(Bralno društvo pri Sv. Juriju ob Taboru) ima svoj redni letni občni zbor dne 27. t. m. dopoldne ob pol 9. uri v šolski sobani z naslednim sporedom: 1. Poročilo odbora: a) predsednika b) tajnika c) blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Volitev pregledovalcev računov. 4. Sprejemanje novih udov. 5. Plačevanje udnine. 6. Določitev časopisov za leto 1900. 7. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

(V okrajnem zastopu na Vranskem) je zadnjič nekdo stavil predlog, da naj bi se poddržavila policija v Celju. Navzoči c. kr. namestniški svetnik grof Attems, pa je temu ugovarjal, češ, da to 1. ne spada v delokrog okrajnega zastopa in 2. da je celjska policija svojo dolžnost popolnoma storila. A vkljub ugovoru je bil predlog v zastopu ednoglasno sprejet. Nam se čudno zdi, kako se je mogel g. namestniški svetnik tako laskavo izraziti o celjski policiji v očigled toliko pri sodnji dokazanem nasprotnim dejstvom. So li morebiti sodniki napačno sodili? Edno pač mora biti resnično: ali policija ni svoje dolžnosti storila ali so pa sodniki postavili kršili. Zató, g. grof, ne zamerite, malo več ne pristranosti že smemo pričakovati v javnem življenju od c. kr. uradnika.

(Slov. pevsko društvo „Vranska Vila“ na Vranskem) priredi na Sv. Treh kraljev t. j. dne 6. januarja 1900 v zvezi s popolno celjsko narodno godbo veliki koncert s plesom v prid „Dijaški kuhinji celjski“. „Vila“ priredi v tem predpustu leto veliko veselico in prosi vsled tega sosedne kraje na to ozir jemati, da se izognemo nepotrebnim konkurencijam odbor.

(Iz Braslovč) se nam poroča, da je začela v narodnem gibanju huda zima. Celega dopisa nemoremo še objaviti, ker upamo, da bodo mero-dajni možje vendar posegli vmes in storili svojo sveto narodno dolžnost.

(Otvoritev železnice Velenje-Dravograd), ki bi se bila imela vršiti dne 15. t. m., se je zaradi močnega sneženja odložila na dan 20. decembra t. l. Za to progó bil je izdan prvičkrat na Štajarskem slovenski vožni red. Slovenski kmet bil je tega zelo vesel, ker sedaj tudi on razume vožni red.

(Požar.) Na Polzeli je pogorela dne 9. t. m. tovarna za merila. Več delavcev je vsled tega prišlo s svojimi družinami vred ob kruh.

(Iz Polzele.) Približuje se občinska volitev; naši nasprotniki, Nemci in nemčurji, se na tihem močno pripravljajo, kakor se je že pokazalo dne 30. novembra t. l., ko so tako v obilnem številu s svojimi privrženci in pa z našimi omahljivci stopili na volišče. Bodimo možje, in pokažimo svojo narodno zavest, storimo svojo dolžnost, da bodo nasprotniki videli, da še živimo tukaj zavedni Slovenci!

(Iz Velenja.) „Kmečko bralno društvo gornješaleške doline“ ima dne 26. t. m. v Koropčevi gostilni pri Velenju svoj redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav došlih. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo tajnika. 4. Volitev novega društva odbora za leto 1900 5. Raznoterosti.

(Častnim predsednikom) „Šaleške čitalnice v Šoštanju“ imenovan je bil na občnem zboru zasluženi mnogoltni predsednik deželni poslanec g. Ivan Vošnjak.

(Bralno društvo v Letušu) ima svoj redni občni zbor dne 3. decembra t. l. ob 2 uri popoldne v šoli s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Pogovor o naročitvi časnikov in knjig. 6. Nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Sadjarsko društvo v Letušu) ima svoj redni občni zbor dne 26. decembra t. l. ob 3. uri popoldne v šoli s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Poročilo odbora. 3. Volitev. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Pogovor o delu društvenih nasadov. 6. Predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

(Iz Gornjegrada) se nam poroča: Planinski večer, o katerem smo v zadnji številki poročali, se je omenjeni dan vršil točno po sporedu. V jako okusno opremljeni „planinski sobici“ gostilne gospe Šlanderjeve bila je zbrana isti večer skoro vsa inteligenca in pa, ker je v sobici sami primanjalo prostora, moralo je del udeležencev „planinskega večera“ se zadovoljiti tudi s prostori v navadni gostilniški sobi. Kakor pri takih prilikah običajno, pozdravil je načelnik „Savinske podružnice S. P. D.“ vse navzočnike: člane pl. dr. ter tudi dobro došle goste v prvi vrsti pa lep venec dam, ki so prihitele v krog planincev. Pozdravu sledilo je predavanje. „Moja prva hoja na Ojstrico“. Gospod Kocbek je nam deloma v prav humoristični obliki popisal svoje prvo potovanje na Ojstrico. Z zanimanjem sledili smo njegovemu predavanju, katero je bilo toliko bolj mikavno, ker nam je podavatelj razkazoval tudi fotografije dotičnih krajev. Burni „živio“ bil je zahvala govorniku. Nato smo pa se prosto zabavali. Pogovarjali smo se to in ono, pisali in podpisavali planinske razglednice, prepevali različne pesmi, pripovedovali dovtipe — kratko in malo — zabavali smo se „imenitno“. Ker smo imeli v svoji sredini tudi gospe rojeno Hrvatice, bila nam je dana prilika diviti se prelepim hrvaškimi narodnim pesmam, pa tudi navzoč Čeh nam je — pa bolj proti jutru — zapel nekaj čeških. Nastopil je tudi plesalec na vrvi — Morkfleck — katerega vratolomnim produkcijam smo sledili z velikim zanimanjem. Kako smo trepetali strahu, ko je po vrvi stopal, balanciraje in gugaje sem in tje in, res, kamen se nam je odvalil od srca, ko je končno srečno dospel na cilj. Morkfleck pa ni samo plezal po vrvi in tako skrbel za duševni užitek, ampak prinesel nam je od daleč — ne vem že od kod — velikanske klobase — če so bile dobre, ne vem povedati, ker jih nisem imel prilike pokušati. Pevski zbor je s svojim nastopom in preciznim proizvajanjem treh komadov pa notah — žel obilo pohvale. Zadnja pesem morala se je celo ponavljati. Bilo je tako prijetno, da smo dočkali v veseli družbi ne samo oni čas, ko prepeva petelin svojo budnico temveč celo videli smo solnce — pardon, ga ni bilo — dan vzhatati. Drugi planinski večer bode dne 27. t. m.

v gostilni Mikuševi po popolnoma novem sporedu. Na veselo svidenje! — pa tudi tisti, ki so takrat po stari navadi doma za pečjo spali.

(Iz Ljubnega.) Bralno društvo na Ljubnem priredi dne 26. t. m. t. j. na Štefanov večer veselico s sledečim sporedom: 1. Gledališka predstava: „Mož domu!“ 2. Petje. 3. Šaljiva dražba. 4. Prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer.

(Bralno društvo na Frankolovem) priredilo je svoje društveno zborovanje v nedeljo, dne 3. decembra t. l. v šolskih prostorih. Govoril je potovalni učitelj g. Ivan Belé o sadjarstvu in vinarstvu. Priporočal je posebno jesensko kop, povdarjajoč njene koristi ter primerjajoč jo s praho. Jako umesten in času primeren govor zadovoljil je poslušalce tako, da so izrekli željo, društvo naj kmalu zopet povabi potovalnega učitelja. Nauki padajo na rodovitna tla, želeti in upati pa je, da obilen sad rodi. Frankolčani, oklenite se in pristopite društvu, katero vam le koristi, škode in nevarnosti pa ne dela nikakršne.

(Bralno društvo v Studenicah) ima na dan sv. Štefana, t. j. 26. grudna t. l. občni zbor. Po zborovanju bode v Koropčevi gostilni veselica, pri kateri se uprizori igra „Veselo novo leto!“ in pri kateri sodeluje iz prijaznosti pevski zborčič „Dravinja“. Ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala, vabljeni so tem potem prav prijazno sosede in domačini.

(Umrla je) mati dež. sodnega svetnika v Kozjem dr. Gelingsheima.

(Tobačna trafika v Makolah) je oddati. Letni čisti dohodki 200 glid. Ponudbe je pošiljati najpozneje do 15. januarja 1900 predstojniku c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru.

(Občni zbor) katoliškega slovenskega političnega društva „Sloga“ v Ormožu, vrši se v četrtek, dne 28. decembra 1899 ob 2. uri popoldne, v prostorih okr. zastopa v Ormožu. Dnevni red: 1. Poročilo prvomestnikovo o stanju, delovanju društva itd. 2. Pouk o odpisu zemljiščnega davka povodom ujn. 3. Razgovor o političnem položaju, s posebnim ozirom na naše razmere. 4. Volitev društvenega vodstva. 5. Slučajnosti. Opomba. — Takoj po občnem zboru vrši se konstituiranje odbora.

(Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptuja) priredi dne 26. grudna t. l. na dan sv. Štefana popoldne po večernicah v šoli letno glavno zborovanje s sledečim sporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika in knjižničarja. 3. Poročilo blagajnika. 4. Vpisovanje udov in plačevanje udnine. 5. Volitev novega odbora. 6. Posvetovanje gledé naročitve časnikov in knjig. 7. Predlogi. 8. Poučni govor g. nadučitelja Ivana Streleca o čebelarstvu. 9. Petje: a) „Hej Slovani“, (moški zbor), b) „Prememba“, (meš. zbor), c) „Slovensko dekle“, (moški zbor), d) „Rožmarin“, (meš. zbor), e) „Slepec“, (meš. zbor). Potem prosta zabava v gostilni g. Čeha. K prav obilni udeležbi vabi najvljudnejše odbor.

(I. tamburaški koncert), priredijo središki tamburaši s prijaznim sodelovanjem gospodov bratov Serajnik v torek na praznik sv. Štefana t. l. v šolskih prostorih v Središči. Prebitek je namenjen v podporo uboge šolske mladine. Vstopnina: sedeži 40 kr. prostor za stati 20 kr. Začetek ob 5. uri zvečer.

(Zmrznil) V noči od 14. na 15. t. m. je zmrznil Martin Zorman, kmet v Stanetincih. Zvečer je pil preveč žganja, padel domov grede poleg Borkečeve hiše v cestni jarek, kjer ga je drugo jutro našla Borkečka mrtvega. — Žganje!

(Odlikovanje) V nedeljo, dne 10. t. m. se je vršilo v mariborski kadetni šoli slovesno odlikovanje gojenca iste šole Štefana Kenda pl. Kolczey. Isti je dobil od cesarja srebrni križec s krono za hrabrost. Za časa velike povodnji pretečeno jesen je rešil odlikovani v svoji domačiji v Unghvaru na Ogrskem nekega krojača ter nekega vojaka iz valov narasle reke. Vkljub svoji mladosti je že rešil odlikovanec štirim osebam življenje.

(Prešernova slavnost) priredi bralno društvo v Rušah, dne 26. decembra 1899 t. j. na praznik sv. Štefana v gostilni g. Ant. Novaka. Spored: 1. Deklamacija: „Prešernova oporoka“, zložil Jos. Stritar. 2. „Srce je odkrila“, vesela

igra v ednem dejanju. 3. „Prošnja“, uglasbil Anton Nedved. Poje moški kvartet. 4. „Dalmatinski šajkaž“, uglasbil A. Šrabec. Duet za tenor in bariton. 5. „Dekletu“, uglasbil Anton Nedved. Poje moški kvartet. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina 25 kr. Čisti dohodek je namenjen Prešernovemu spomeniku.

(Umrl je) dne 13. t. m. g. Karol Sorko, nadučitelj v Št. Ilju nad Mariborom. Pokojni je bil narodni učitelj v pravem pomenu besede, in da še ni šentiljske mladine požrl nenasitni šulferajn, je pa največ zasluga pokojnega nadučitelja. Pokoj in slava mu!

(Deželni poslanec za okraj Feldbach) je izvoljen konservativec J. Krenn.

(Grozna nezgoda.) V Köflachu na Gornjem Štajarskem, se je dne 15. t. m. vsled množine snega udria streha na steklarni. Ubitih je pet delavcev, 12 jih je težko, 20 pa lahko ranjenih. Od težko ranjenih jih je že nekaj pomrlo. Med mrtvimi sta tudi Slovenca Franc Ocvirk in Jos. Kveder, oba iz Lipovca.

Državni zbor.

V proračunskem odseku dne 14. t. m. je podal ministerski predsednik znano hinavsko izjavo, s katero se dobriča Čehom, ob ednem pa jim prorokuje najhujše ako se ne udajo vladnim zahtevam. V isti seji je govoril tudi poslanec dr. Krek, obširno in temeljito o položaju Jugoslovanov napram dunajski vladi. — V sobotni seji državnega zbora je bil na dnevnem redu zakonski načrt glede plače državnih slug. Načrt je bil sprejet v drugem branju, vključno temu pa se še državnim slugam ni treba veseliti — božičnice ali novoletnega darila, ker gosposka zbornica načrt vedno zavrže. Poslanec Žičkar, je podal interpelacijo, katero prinašamo na drugem mestu. Seja ta dan se je završila po dolgem času zopet enkrat redno po dnevnem redu. Zakon o regulaciji služabniških plač je bil tudi v tretjem branju sprejet, toda socijalni demokrati so pristavili načrtu takih novih zahtev, da gosposka zbornica zakon gotovo zavrže. Sprejelo se je nadalje tudi poročilo proračunskega odseka, da se odpravijo državne mitnice. Isti dan je bila tudi seja nagodbenega odseka, v katerem so Poljaki prvič glasovali proti Čehom z levico. Bilinski je hotel vsled tega odložiti mandat kot načelnik tega odseka, od cesar ga je vendar klub pregovoril. Zadnja seja pred Božičem je bila v sredo dne 20. t. m. Poslanec Žičkar je podal v tej seji zakonski načrt za spremembo postave od 28. marca 1892. v tem smislu, da sme država tudi neodvisno od dežele dajati brezobrestna posojila onim vinogradnikom, ki svoje od trtne uši upustošene vinograde prenavljajo. Ta zakon bi bil posebno Štajarski dobrodošel.

Druge slovenske novice.

(Redni občni zbor „Naše straže“) se ne bo vršil dne 30. decembra t. l., kakor je bilo naznanjeno, temveč še le meseca januarja prihodnjega leta, ker so se pojavili nepričakovani zadržki. Načelstvo „Naše straže“.

(Imenovanje.) Prefekt v ljubljanskem Alojzijevišču g. dr. Miha Opeka, je imenovan začasnim učiteljem na ljubljanski realki.

(Osebnosti.) G. dr. Matija Hočevar, je imenovan sekundarijem v dež. bolnišnici v Ljubljani; g. dr. Weibl je postal asistent na šoli za babice.

(Slovensko čebelarstvo društvo) bo imelo dne 25. januarja 1900 svoj občni zbor v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Med izvenkranjskimi Slovenci je še vedno premalo zanimanja za to prekristno društvo.

(Odbor za nabiranje prispevkov za Prešernov spomenik) nam je poslal sledeči razglas: Nanašaje se na razpis podpisanega odbora z dne 1. julija letos, daje se na znanje, da bodo razsojali konkurenčne načrte za Prešernov spomenik nastopni gospodje: Aškerc Anton, mestni arhivar; Duffé Jan, mestni stavbeni svetnik; Franke Ivan, c. kr. realni profesor; Govekar Fran, pisatelj; Klinar Anton, deželni višji inženir; Pavlin Fran, c. kr. višji inženir in Šubic Ivan, c. kr. ravnatelj obrtnih strokovnih šol.

(Šolska Matica.) Dne 28. decembra bo v Ljubljani shod pedagogov, da ustanovijo „Šolsko Matico“, ki naj bi pospeševala po nekem načrtu razvoj našega pedagogičnega slovstva. V ta namen se bo predavalo, izdajal se bo pedagogičski letopis ter se ustanovila za delovanje knjižnica. V pripravljalnem odboru so ljudski učitelji in gimnazijski profesorji.

(Morilec Ravnik na smrt obsojen.) Ljubljansko porotno sodišče je po dvodnevni obravnavi obsodilo v smrt na vislice 29letnega ljubljanskega krčmarja Blaža Ravnik, kateri je dne 9. oktobra t. l. pri Dobravi na Gorenjskem ubil in oropal svojega tovariša Blaža Žvana. Ravnik je trdovratno tajil, ter še le po razglasitvi smrtne obsodbe svoje hudodelstvo priznal.

(Na Gorenjskem) je zapadlo toliko snega, da ni bilo par dni mogoče nikamor z vozom. Vlaki so za nekaj časa prenehali voziti med Trbižem in Ponabljem vsled močnih snežnih plazov.

(Samomor.) V Studencu pri Ljubljani se je obesil dne 18. t. m. 45letni vdovec J. Pahor.

(Obesil se je) na Igu grobokop Pavkar. Poprej pa si je še skopal jamo.

(Nova brzojavna postaja) se je otvorila v Poljanah nad Škofjo Loko.

(Gimnazija v Kranju) kaj dobro napreduje. Letos šteje že sedem razredov in pet paralelek ter čez 500 dijakov in 15 profesorjev. Treba bo še zidati za potrebne prostore, ako se bo število dijakov tako množilo. Kranj je ponosen na to svojo učilnico.

(Ljubimko utopil) V Litiji je pahnil hlapec gospe Marije Koblar, v jezi svojo ljubimko v Savo, kjer je utonila.

(Uboj.) Gostilničar Tajčar pri Sv. Neži blizu Tržiča, je ubil 70letnega starca Anžička.

(Zgorel je) 34letni Henrik Zupanc iz Podblice v svojem skladišču za oglje.

(Župnija Velike Poljane) je dobil župni upravitelj č. g. Jos. Volc.

(V Št. Janžu pri Radečah) ustanovila se je nova posojilnica. Predsednik ji je ondotni župnik g. Mat. Jereb.

(Šolske podpore.) Ker obiskujejo meščansko šolo v Krškem tudi učenci iz Štajarskega, dovolil je štaj. dež. odbor tej šoli 220 gl. podpore za šolsko leto 1898/99.

(Darilo) Krška čitalnica je podarila prebitek od veselice 18. novembra t. l. revni mladini krških šol, namreč 45 gl.

(Društvene zavode.) Krška čitalnica je izvolila za svojega predsednika ondotnega župana g. dr. T. Romiha; za odbornike pa gg. Auman, Lilek, Pogačnik, Žmavec. Ondotna podružnica Ciril-Methodove družbe pa je izbrala prvomestnikom g. notarja dr. Jur. Pučka, blagajnikom g. Zdravko Novaka, tajnikom g. Ivan Novaka.

(Mlekarnice) snujejo v Šmihelu nad Pliberkom in v Št. Jakobu v Rož dol.

(Na potu umrl) Dne 11. t. m. je šel 65letni oženjeni kočar iz Luč, kjer je služil, dolgo pot čez gore domov v Črno in pojem v bolnišnico. Tretji dan so ga našli mrtvega v Koprivni.

(Devinski župan Ples), kateri je bil obdolžen, da je naščuval Slovence, da so razdajali poitaljančevalno šolo v Devinu ter bil obsojen v 8mesečno ječo, je bil pri prizivni obravnavi oproščen podtikanege mu zločina ter le zaradi pregreška kaznovan za 14 dni priprostega zopora.

(V Trstu) dá država za pouk nemščine v ljudskih šolah na leto 30.000 gl., Slovencev je v mestu mnogo več nego Nemcev, a ne dobijo niti krajcarja za svoje šole, nego si jih morajo sami vzdrževati na lastne stroške. Pravica!

(Sneg v Gorici.) Pretečni teden je v Gorici močno snežilo ter je pritisnil mraz, kakršen je za Gorico nenavaden. Reka Soča se je od izvira proti Bolcu na daljavo širih ur popolnoma zgubila v zemljo, tako, da je struga suha.

(Morilka svojega otrčka.) Dvajsetletna Roza Komac iz Svinega pri Kobaridu, je v Trstu, kjer je služila, umorila svojega nezakonskega novorojenca s tem, da mu je zasadila škarje v glavo. Ker ni mogla celega trupla vreči v stranišče, je istega s škarjami razrezala ter kosoma pometala. Zverinsko mater so zaprli.

(Slovenska zmaga) Zreza okrajnih bolniških blagajnic za Primorsko, Kranjsko in Dal-

macijo je prišla pri občnem zboru dne 17. t. m. v Trstu v slovenske roke.

Vojna v Afriki.

Angleška je na bojišču doigrala; naj se vojna zavlačuje še toliko časa, zmaga je Burom zagotovljena, vsaj moralna. Angleška armada je na bojišču popolnoma razcepljena. Eden njihov general je zaprt s svojim oddelkom v Ladysmithu, drugi v Kimberleyju, generala Methuen in Gatacre pa sta bila grdo poražena. General Gatacre je bil celo dvakrat zaredom premagan. Po novejših poročilih je izgubil pri Strombergu 2700 mož. General Methuen pa sam prizna, da je izgubil pri Magersfonteinu 830 mož in 70 častnikov. Njegov holadski polk, imenovan tudi „črna straža“, šteje sedaj še samo 140 mož. — Vse upanje angleške vlade se je sredotočilo na vrhovnega generala angleških čet, na generala Bullerja. Samozavestno je nastopil general Buller kot zanesljiv premagalec Burom. Dne 14. t. m. je pokazal moč svoje armade. S silo si je hotel priboriti prehod čez reko Tugelo, da prihiti svojim tovarišem na pomoč, Buri pa so zgrabili njegovo armado ter jo pognali nazaj. Buller je izgubil ednajst topov, 65 častnikov in 1097 mož. Angleški listi pišejo, da od zadnje vstaje v Indiji še angleška ni imela tako usodnega dne, kakor je bil poraz vrhovnega generala Bullerja. Buller je odstavljen ter na njegovo mesto imenovan maršal lord Roberts, dočim je postal načelnik generalnega štaba v Afriki lord Kitchener.

S porazom generala Bullerja se je začela splošna vstaja v Afriki zoper Angleško. V angleški Bečuanii so se vzdignili Buri zoper Angleže ter poslali 4.400 vojniki burski armadi generalu Cronje, kateri šteje sedaj 20.000 mož. Vse pokrajine med Queenstownom in oranjsko državo so se vzdignile zoper angleško vlado. Predsednik Krüger izda kmalu oklic na kapske Holandce, naj okličejo Kaplandijo za neodvisno. Angleška ne more poslati nič redne vojske več na bojišče, k večjemu spravi do novega leta 30.000 mož skupaj, a kaj je to zoper dobro organizovane in navdšene Bure!

Druge avstrijske novice.

(Ministerska kriza) V zadnji seji državnega zbora, t. j. sredo, je bil še grof Clary sicer v zbornici, toda njegov odstop je že zapečaten. Nekemu nemškemu poslancu iz Štajarske je dejal: „Dne 28. decembra se vidimo zopet v Gradcu!“ Zvečer istega dne je baje že podal demisijo celega ministerstva, a cesar si je odločitev pridržal. Kot načelnik novega ministerstva se imenuje železniški minister Wittek. Razen njega še prestopijo od sedanje vlade v novo ministerstvo, Stibral, Welsersheimb in Chledowski.

(Časniški in koledarski kolek) še bo najbrže živel prihodnje leto. Dne 19. t. m. je razpravljala gosposka zbornica o vladni predlogi glede odprave časniškega in koledarskega koleka. Sprejet pa je bil predlog, da se ta zakonski načrt izroči budgetni komisiji v pretres in poročanje, kje dobi nadomestilo za to. S tem je kolku najbrž podaljšano življenje ednega leta.

(Ministerska posvetovanja) pod predstvom cesarja so se vršila dne 19. t. m. na Dunaju. Dne 17. t. m. so bili pri cesarju v avdienci Bilinski, Dipauli in Jedrzejowicz.

(Protiv preključu jezikovnih naredeb) so vložili vsi sodniki-lajiki v trgovskih zadevah na Češkem skupen protest ter istočasno odložili svoje mandate.

(Novi denar in poštne znamke ter vrednotnice.) Z novim letom pridejo iz prometa stari bakreni krajcarji ter jih nadomestijo vinarji in dvavinarski drobiž. Kujejo se že petkronski srebrnjaki, ki bodo nosili latinski napis in okoli cesarskega orla pet vpodobljenih kron. Dosedanje poštne znamke in vrednotnice se istotako zamenjajo s popolnoma novimi. Računilo se bo v vseh državnih uradih z novim letom izključno v kronski veljavi. Zaznamuje se krona z latinsko črko „K“ brez pike, vinar pa s „h“.

(Umrl je) v Varaždinu dne 18. t. m. ondotni odvetnik g. Fran Erhartič, rojen v Loperčicah pri Ormožu.

(V ogrskem državnem zboru) je bil ta teden zakonski načrt o kvoti na dnevnem redu, toda vlada hoče to točko postaviti z dnevnega reda, ker se bo morala za tekoče leto poklicati krona, da razsodi gledé kvote. Vendar pa bi naj krona določila kvotno razmerje samo za pol leta.

(Nasprotniki slovaške zavesti na Ogrskem) je tudi višja duhovščina. Zipski škof Smrečan (Szmrecsanyi), tedaj sam slovaškega rodu, je izdal na svoje duhovnike poziv, naj preprečijo pismene pritožbe Slovakov, kakršne hočejo predložiti kralju gledé preziranja slovaščine pri uradih. Rožnavski škof Ivankovics — istotako rodod Slovan — je celo izdal pastirski list, v katerem priporoča Slovakom, da se poprimejo mažarskega jezika ter naj uvedejo tudi v cerkve mažarsko petje, potem se jim ne bo treba — v Ameriko seliti! Seveda delajo to cerkveni dostojanstveni le kot poslušno orodje mažarske vlade.

(Finančno gospodarstvo v Bosni in Hercegovini.) Iz proračuna, katerega je predložil minister pl. Kallay delegacijam, je posneti, da bo imela dežela potrebščin 20,763 184 gld. Samo za udeležbo na pariški razstavi bo plačala uprava Bosne in Hercegovine nad 200.000 gld., dočim odpade za šolstvo samo 288.000 gld., tedaj komaj nekaj nad 1% vseh potrebščin. Kallay pusti Slovane v okupirani zemlji telesno, posebno pa še duševno stradati, potem seveda lahko izkaže prebitke.

Ogled po širnem svetu.

(Srbski kralj Aleksander) pride dne 29. t. m. na Dunaj ter bo stanoval več dni na cesarskem dvoru kot gost našega cesarja. Tudi črnogorski knez Nikolaj pride prihodnji teden na Dunaj ter bo od cesarja sprejet.

(Časnikarska svoboda na Ruskem) se bode z novim letom zdatno razširila. Odpravi se kavcija ter bo časopisju dovoljeno svobodno kritikovati vladne naredbe. Tako daleč se v Avstriji nismo!

(Nemški cesar Viljem) namerava baje v kratkem času s princem prestolonaslednikom obiskati italijansko kraljevo dvojico v Rimu.

(Turška) se nahaja zopet v velikih denarnih zadregah; ne le, da ne more svojega uradništva izplačati, niti toliko denarja ni v državni blagajni, kar ga običajno prinese vsako leto „sveta karavana“ pri svojem romanju v Meko, Turške vlade edino upanje je, da ji nemška banka, ki je prevzela zidanje Bagdad-železnice, kmalu izplača pogojeno svoto.

(Numa Droz †.) V Bernu v Švici je umrl bivši dvakratni predsednik švicarske ljudovlade, 55letni Numa Droz. Bil je izvanredne nadarjenosti ter naprednega duha. Kot samouk je dobil že kot 18letni mladenič učiteljsko mesto na gimnaziji, postal pozneje urednik ter se v prvi moški dobi že popel do najvišjega mesta v svoji domovini. Pred letom so mu velevlasti, ki so pomirjale Kreto, ponudile mesto vrhovnega po veljnika na temu otoku, kar pa je Droz odklonil.

Dopisi.

Iz Šoštanja. Šaleška čitalnica v Šoštanju imela je 26. novembra t. l. v hôtelu „Avstrija“ svoj občni zbor, pri katerem je bil izvoljen novi odbor, ki se je tako le konstituiral: predsednik g. dr. Karol Chloupek, podpredsednik g. dr. Fr. Mayer, odborniki pa so: gg. Ivan Kačič, Ivan Koropec, Edmund Planinšek, Hinko Hrašovec in Milan Vošnjak.

G. notar Kačič je na mesto odbornika resigniral. Odbor obžaluje izstop g. Kačiča, ker izgubi z njim vrlo, spretno in delavno moč. G. Kačič je bil soosnovatelj čitalnice, on je bil, ki je novorojeno, a slabotno dete, kojemu so manjkali skoraj vsi pogoji za nadaljni uspešni razvoj, vzdignil iz zibelj ter ga tako umno, skrbno in marljivo negoval, da se je vrlo in krepko razvijalo.

Čitalnica si je pridobila v teku časa po bližnji okolici precej udov, prirejala je razne slavnosti in veselice, s katerimi je med priprostim ljudstvom vzbujala in širila ljubezen do slovenskega naroda, ter tako negovala, krepila in utrjevala narodno zavednost. In duša temu

vsemu narodnemu gibanju in napredovanju bil je g. notar Kačič.

Novi odbor kliče ob slovesu g. Kačiču za njegovo naporno, vztrajno, domoljubno in plodono delovanje iz dna hvaležnega srca. Bog plati!

Vsled raznih okolištin bil je odbor primeran prestaviti čitalnico v hôtél „Avstrija“, kjer se ista nahaja v prvem nadstropju.

Da bi pa narodno življenje v Šoštanju, kakor sploh po vsej Šaleški dolini nekoliko živahneje, tukajšna čitalnica pa nekako središče vsega narodnega gibanja postala, razposlal je odbor po Šaleški dolini posebno okrožnico s pozivom k pristopa.

Z Dunaja. (Občni zbor podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju.) Ta zbor je ednajsti, odkar obstoji to dobrodelno društvo. Vsako leto se vrši v prvi polovici novembra meseca, a letos prvič v „Slovanski besedi“. Navzoče ude je presrčno pozdravil c. kr. dvorni svetnik gosp. dr. Fr. Ploj, kot predsednikov namestnik. Ta gospod je bil ob porodu društva in se vedno z vso vnetostjo potegoval za njegov napredek. Hvaležno se je spominjal med letom umrlih društvenih dobrotnikov. Umrli so: Izmed ustanovnikov: Gospa Ana Pukl, preds. soproga; Jakob Gruden, župnik v pok. v Ljubljani, župnik v Barkovljah pri Trstu Ant. Černe, ki je v svoji oproki društvo imenoval delnim dedičem, in ustanovnik ter večletni marljivi odbornik dr. Janko Pajk. Izmed letnih udov so umrli: gg. Jak. Smolej, c. kr. šolski nadzornik, Fr. Pleško, dež. sod. svetnik in Stanko Pirnat, c. kr. notar v Nokronogu. Bodi vsem blag spomin! Monsignor Jančar poročal je o dobrodelnem delovanju društva prav obširno. Iz poročila posneti je sledeče: Večje svote so letos darovali: Sl. deželni zbor kranjski 400 K, premilostivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik (ustanovnik in častni član) 20 K, neimenovana dobrotnica v Krškem 60 K, velerodni g. Anton pl. Sušič, c. in kr. polkovnik v Celju 90 K, Ant. Globočnik pl. Sorodolski, c. kr. vladni svetnik na Dunaju 32 K, Kremžar Al., mag. svetnik na Dunaju 30 K, dr. J. Pipenbacher, c. kr. prof. v Novem mestu 50 K, dr. Al. Unterlugauer, vladni svetnik v Sarajevu, vč. g. I. Guzelj, vikar v Logeh in neimenovani duhovnik na Dunaju po 20 K. Slavne posojilnice so darovale: ptujška 140 K, mariborska 100 K, slov. bistriška 50 K, vrhniška 40 K, goriška 50 K, kmetska posojilnica ljublj. okolice 40 K, ljutomerska, brežiška, cerkniška in vtanska po 30 K, ribniška 24 K, gorenjeradgonska 10 K, vipavska, litijska, framska, vitanjska, logaška in črnomaljska po 20 K. Med nabiralci je kakor že toliko let, zopet na prvem mestu častni ud podpr. društva gosp. France Dolenc, trgovec v Mariboru, ki je med mariborskimi Slovenci nabral 270 K, dalje marljivi gosp. drž. poslanec Viljem Pfeifer, ki je med državnimi poslanci nabral 240 K, g. Ivan Maselj, prof. v Kranju je med tamošnjimi rodoljubi nabral 229 K, g. Ant. Flis, knjigovodja na Vrhniki, je nabral 55 K, g. dr. Ed. Volčič, c. kr. sodni tajnik v Rudolfovem 44 K, g. Mavricij Rus, medicinec, je nabral 45 K, g. dr. France Rosina, dež. posl. in odvetnik v Ljutomeru 24 K, g. Ivan Lapajne, dež. posl. itd. v Kobaridu 32 K, g. Josip Zadnikar, c. kr. okr. živinozdravnik v Kamniku 27 K, g. dr. Ivo Orel, gimn. suplent v Celju 9 K, g. dr. Drag. Luteršek, c. in kr. voj. zdravnik v Zloczovu (v Galiciji) 23 K. — Osnovna glavnica je lani znašala: 9781 K 36 v. K tej je letos naraslo: Volilo gospe Ane Pukl roj. Dub, 1000 K, (pristojbine je plačal pokojne soprog v znesku 110 K. Kot ustanovniki so društvu pristopili: Slavno akad. društvo Slovenija 200 K, gg. dr. Janko Hočevar, odv. kand. na Dunaju 100 K, slavni okrajni zastop v Ormožu 100 K, (prvi obrok), pokojni dr. Janko Pajk 60 K, (tri obroke), Ivan Luzar, nadrevizor južne železnice 40 K, (dva obroka), dr. Fr. Ploj, c. kr. dvorni svetnik 20 K, (1 obrok). — Z obrestmi vred je glavnica letos narasla za 1539 K 8 v., znaša torej letos 11.320 K 44 v. — Razpoložna glavnica z obrestmi je znašala letos 4849 K 78 v. Iz te so se pokrile podpore in upravni stroški s 3317 K 88 v. — Cela imovina društva znaša koncem leta 12.852 K 34 v. Podpor se je raz-

delilo v 403 slučajih med 81 podpirancev 3137 K, in sicer v denarju 1609 K in 3057 obednic po 50 v., t. j. 1528 K 50 v. Po študijah je bilo 4 juristi, 16 filozofov, 9 medicincev, 9 tehnikov, 2 kiparja, 1 agronom, 1 eksp. akademik, 1 slušatelj grafičnega zavoda, 1 obrtne šole, 1 slikar. Po kronovinah je bilo 68 iz Kranjske, 7 iz Štajarske, 4 iz Primorske, 2 iz Koroške. — Račune in knjige je pregledal revizor g. dr. Vlad. Globočnik pl. Sorodolski ter našel vse v najlepšem redu. Vč. g. msgr. Fr. Jančarju izrekel je občni zbor iskreno zahvalo za njegov trud in izredno požrtvovalnost pri težavnem poslu prvega blagajnika. Osobita zahvala gre tudi požrtvovalnim nabiralcem darov, kar je občni zbor ednoglasno priznal. Naj vztrajajo še nadalje v korist dobrodelnemu namenu. Končno je hvaliti posebno slovenske časnike i. to: „Slovenec“, „Slov. Nar.“, „Domovino“, „Südost. Post“, „Edinost“, „Sočo“, „Novice“, „Der Süden“ in še nekatere, ki so darove in druge stvari o društvu objavljali. Hvala presrčna bodi vsem, ki so na katerikoli način društvu pomagali, da je moglo vršiti in izpolnjevati težavno nalogo. Slovenska požrtvovalnost se je letos v izvanredni luči pokazala. Narasla je glavnica, narasla je razpoložnica. V 11. letih je društvo razdelilo 23.926 K. S posebnim veseljem se je povdarjalo, da so nekateri podpiranci prejete svote že vrnili. — Pri vclitvah, ki so se vršile per acclamationem, bil je msgr. Jančar opetovano naprošen, da še nadalje opravlja posle blagajništva, kar pa je žalibog odklonil rekši, da hoče pač v odboru ostati ter na drug način društvu koristiti, mesto blagajnika pa da ne more več sprejeti. To važno in zares težavno službo prevzel je potem na vsestransko prošnjo poznati požrtvovalni rodoljub gosp. dr. Klement Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I., Singerstrasse 7, kateremu naj častiti člani in dobrotniki društva pošiljajo darove za društvene svrhe.

Narodno-gospodarske novice.

Davek od žganje — se zviša.

Bremena, katera imajo nositi posamezne dežele, postajajo v primeru z dohodki od leta do leta neznosnejša. Od nikoder ni izdatnejših pripomočkov, s katerimi naj bi se pokrivalo vedno množče se potrebščine. Dežele in občine bile so dosedaj v pokritje svojih neobhodnih potrebščin navezane skoro izključno nase. V dosedo tega posluževale so se doklad k direktnim davkom. Posledice temu pa so, da znašajo doklade v posameznih deželah tri do štirikrat toliko kolikor državni davki, in da se je obdačenje mestoma neednakomerno razdelilo ter so se posamezni sloji neprimerno visoko obremenili. Vsled vednega primanjkljaja v deželnih in občinskih blagajnah morajo kronovine in občine često najpotrebnejše izdatke opuščati. Vodja finančnega ministerstva izjavil je sam tako-le: primanjkljaj rase, zadolženje se širi in pri vsem tem nedostaja sredstev. Resnično je govoril.

Reči pa moramo, da vlada pri teh okolištinah, ki vladajo sedaj v vseh kronovinah, ne misli držati križem rok; da bi nekoliko zboljšala deželne finance, sklicala je vse deželne glavarje na Dunaj, da se posvetuje o tem z njimi.

Da pridobi deželam novih gmotnih virov, namerava predlagati vsem deželnim zborom skleniti zakon o povišanju davka od žganja. Sedaj znaša ta davek 35 gld. od sto litrov, prihodnjič pa naj bi znašal 10 gld. od hektolitra več, torej 45 gld. Zakon naj bi veljal za vse dežele in kraljestva zastopana v državnem zboru in davek naj bi se pobiral od države. Nameravana doklada pobirala bi se v istih slučajih in od istih tekočin, kakor je predpisano v sedanjem zakonu v obdačenju žganja in opojnih pijač; raztezalo pa bi se tudi na žganje, katero se dovaža iz Bosne in Ogrskega, ne pa na ono, katero se izvaža v inozemstvo ali katero je davkov prosto. In kdo bi plačeval to doklado? Nihče drugi, ko tisti, ki je sedaj obvezan plačevati davek od žganja; doklada od z Bosne in Ogrskega dobljenega žganja pa pade na prejemnika.

Ta doklada obstoji sicer že sedaj v nekaterih deželah. Tako n. pr. znaša za Štajarsko

Stenografa in pisarja

(371) 2-2 išče

dr. Josip Kolšek, Laško.

Gostilna in mesarija

kateri obrti obstojite pri hiši, prva že mnoga leta, druga že tudi kadih pet let, na jako ugodnem mestu, v vasi Ponikva ob juž. žel. s primernimi prostori in na dobrem glasu, se oddajate takoj po nizki ceni v najem. Ponudbe naj se pošiljajo lastniku

(373) 2-2 Ivanu Zdošek-u
posestniku in krčmarju na Ponikvi ob j. žel.

Kurjača

za parni kotel s potrebnimi spričevali, zanesljivega, sprejme takoj

Peter Majdič
v Celju.

(380) 2-2

Hranilno in posojilno društvo v Ptuj

naznanja s tem, da bode zadružna pisarna zaradi sklepanja računov zaprta od 24. decembra t. l. naprej do Sv. treh kraljev 1900. Med tem časom se sprejemajo samo hranilne vloge, izplačujejo hranilne vloge in obresti od teh.

(368) 2-2 Ravnateljstvo.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valenčič

(351) 24-6

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine, kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestvin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

= Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko. =

Mlin in žaga na prodaj ali v najem.

V prijaznem kraju pol ure od Štor, par minut od okrajne ceste v Št. Jur se proda obširen mlin s štirimi tečaji in stope ob stalni vodi. Zraven je jako dobra žaga. K temu pripada prostorno stanovanje, gospodarske poslopje s hlevi in kozolcem ter do 4 orale rodovitne ravne zemlje. Cena 3500 gl. Na željo pa se še proda 10 orale zemlje več, z lepimi gozdi itd. Cena je potem 6000 gl. Natančneje se pozve na Bregu pri Celju v hiši št. 10. (370) 4-2

Mesto pisarja

išče gimnazijski abiturijent (nestenograf.) Na željo sprejme tudi službo domačega odgojitelja. Kdo, pove upravnistvo tega lista.

Županstvo v Št. Pavlu pri Preboldu

odda z 1. januarjem 1900

svojo hišo na Schwabovem v Št. Pavlu

s krčmarsko pravico za primerno ceno v najem. Pri hiši so tri sobe v pritličju, ako potreba še dve posebej v I. nadstropju; kuhinja, dve kleti, svinjski hlev, drvarnica in ledenica.

Osebe, katere želijo ta najem pridobiti, naj se pri županu v Št. Pavlu brez odloga oglasijo, kjer bodo tudi pogoje izvedele.

(376) 2-2 Župan: Fr. Randl

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom t. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (bicyklov) najslavnejših tvrdk, osobito pa razpečavam po jako nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosedaj od drugih tovarn še ne doseženimi iznajdbami dovršena. Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezone imel v zalogi razven koles tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonce, sesalke, lepilo, snažilno orodje i. t. d., ter da bodem preskrboval tudi popravila koles.

Kulantno postrežbo z jamčim in se priporočujem za mnogobrojna naročila.

Josip Širca

v Žalcu, Savinska dolina.

Postranski zaslužek, trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste — Ponudbe pod „1798“ Gradec, poste restante. (155)

Čisto novo! Čisto novo!

Skladni koledar za leto

1900

po 60 kr., s pošto 5 kr. več.

Stenski koledar za leto

1900

po 25 kr., po pošti 3 kr. več.

Dobiti pri Drag. Hribar-ju v Celju.

Trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega orodja
tiskarna * knjigoveznica

Rotovška ulica št. 1
Graška cesta št. 2.

Dragotin Hribar-ja v Celju

Velika izbira v vsakovrstnih
* kasetah *
albumih za slike,
albumih za poezije
in v instrumentih,
kakor:
gosli, citre, kitare,
tamburice i. t. d.

* Priporoča za božično sezono:

svilnatí papir v vseh barvah,
barvani papir na eno ali obe strani,
zlati in srebrni papir,
zlato peno,
podobice za jaslice,
perje za cvetlice,
cvetje in žico za cvetlice,
barvo za mah i. t. d.

Lastna zaloga

knjasnih * * *
→ * * * razglednic
s cveticami in verzi itd.

* Za preprodajalce popust. *

Vse po najnižjih cenah.

Pozor!

Pozor!

Kot jako primerna in lepa

božična in novoletna darila

priporoča

Rafael Salmič

= urar v Celju =

v „Narodnem domu“

svojo veliko zalogo zlatih, tula-, srebrnih in nikelnastih žepnih ur za dame in gospode. — Zaloga optičnih predmetov.

Velika izbira stenskih ur, budilk in ur z nihalom, najnovejše in najboljše, kakor tudi špeciialitete vsake vrste po najnižjih konkurenčnih cenah.

Istotako priporoča najraznovrstnejša, za vsako priliko jako primerna darila v zlatu in srebru, kakor: verižice, uhane, prstane, zapestnice itd. itd.

Vsa popravila izvršujejo se dobro in ceno. — Postrežba točna.

Oelzova kava

je vsak dan bolj priljubljena ker napravi kavo zdravo, slastno in tečno, užitno in hranilno.

Rdeči zavoji z belim trakom.